

Magyarország első ujságírójának cikke a Daily Mailben

RAKOSI JENŐ A MAGYARORSZÁGI TÖRTÉNELMI HÍVATÁSÁRÓL — MIERT ERDEKE NYUGATEURÓPA NAK MAGYARORSZÁG VISSZAÁLLITÁSA? —

London, május

Rothermere lord felkérésére Rákosi Jenő, cikket írt a Daily Mail számára a magyar kérdéssel. A kiváló magyar publicista első cikke most jelent meg a Daily Mailben ezzel a címmel: „Magyarország balsorsa Nyugat-Európa veszedelméé.” A cikk a magyar kérdésnek az európai béke szempontjából való jelentőségét világítja meg. A Daily Mail olyan keretben nyújtja át olvasóinak a magyar publicista írását, amelynek csak a legkiválóbb, legiradalmi és politikai eseményeket szokták Angliában bevezetni. A cikk élen a lap néhány szavával bemutatja a magyar kérdést, és a következőképpen jellemzi Rákosi Jenőt:

— A híres magyar regény- és drámaíró és közigazgatási bírója, aki nyolcvanhat éves korában is vezetőpublicista tája Magyarországnak: A Daily Mailben megjelent cikk szívesen írt magyar szövegében a következő:

Rothermere lord akciója az én házam igazsága mellett a legcsodálatosabb dolgok közé tartozik népek és nemzetek történetében. Magyarország vezetőpolitikusai az utolsó szempillantásig ellenkeztek a háborút. Mikor nem tudták megakadályozni, természetesen hagyományos hűséggel és vitézséggel viszont kitarított a nemzet az utolsó szempillantásig szövetségesei mellett. A kegyetlen játék vége pedig az lett, hogy akik szövetségeseink voltak, de cserbenhagytak bennünket, az ellenséghez álltak, azok gazdag zsákmányt nyertek jutalmul nagyrészt a magyar területekből, mi pedig megcsontkíttattunk úgy, hogy elvesztettük a lakosságunk kétharmadát s idegen nemzetiségű országokhoz csatoltak közel négymillió magyar nemzetiségű lelket. A Kárpátok hegységjével, a Duna felől a Duna hatalmas medrével határolt magyar medencéből megmaradt Magyarország számára ennek a medencének a közepé, huszonegymillió lakosból hét és fél millió.

„EZ NEVEZTETIK
CSONKAMAGYARORSZÁGNAK”

Ez nevezeték Csonkamagyarországnak, stratégiai határok nélkül, derekban kettévágott folyókkal, melyek mind a régi Magyarországon fakadnak és magyar területen ömlenek a Dunába; minden hegyvidékünk fatelmeléssel, érc-, ásvány- és sóbányáinkkal szomszédaink ajándékozott a trianoni békekor, akik körülöttünk minden oldalon fegyveresen őrzik a zsákmányt, míg körülöttünk minden fegyver és hadifelszerelés elvetetett. Ez Magyarország helyzete közel tíz

százéves. Bekérítve zsákmányát és az ellenségtől, hermetice elzárva körülötte a többi világtól, amely csak ellenségeinktől értesült minden dolgunkról, erőnevekről, hibáinkról pedig bőven. Ugyanakkor a világ természetesen, ha hallomásból tudott is róltunk, nem tált okot arra, hogy érdeklődjék irántunk.

Hízen összezsugorított nép letünk, mely látásból se nem oszt, se nem sokszoroz, csak a szerencsétlen ségünk volt óriási, de olyan időben, amikor minden európai nép száz bajjal küzd, se ideje, se kedve, se különös oka nincsen arra, hogy egy igazságtalanság áldozatával, egy különben is számban kicsiny, területben megfogott, fontosságban látványos jelentéktelen nemzetet különösebben törődjék.

És ekkor történik egy csoda. Ránk magyarokra nézve olyan dolog, ami az isteni Gondviselés művének látszik. Feláll messze nyugaton, tőlünk messze távolban egy idegen férfi és a rendelkezésére álló hatalmával mint egy bűvös harsonával világossá kelti ki a mi nagy igazságunkat. És hatalmas szavára a magyar szívek kigyuladtak a hálától és reménytől, ellenségeink megdöbbentek és megremegtek, a világ pedig fölfigyelt. És a magyar kérdés egy csapásra előlépett az európai problémák sorába. Nem csodás fordulat-e ez, egyetlen ember szavára? Igaz, hogy ez az ember két ellenállhatatlan fegyverrel küzd egyszerre: állami erőkkel és a világ nagyjával. Küzd az igazságért, melyet meglátott, egy a gazdaság határait érintő igazságtalanság ellen és küzd Európa eleven érdekéért. Ez utóbbról Európa érdekéről a magyar igazság lett nekem feladatunk itt az első angol ujságban az angol olvasó számára írnom.

KÉT EMBER ÁLL EGYMÁSSAL
SZEMBEN: AZ ANGOL ÉS A MAGYAR

Nem aggodalom nélkül szegem meg ezt a témát. Mert amit én magyarul írok, azt nehézség nélkül is lehet fordítani angol nyelvre. De a magyar ember gondolkodása hozzá tud-e férni az angol ember gondolkodásához? Amit itt eddig írtam, nem egyéb, mint kísértés valamely hídverésnek a két gondolkodás között. Képzelnék az olvasó két embert. Az egyik a magas hegytetőn áll s onnan néz el mélytelen területre. A másik a völgy mélyében húzódik meg, s így szól az egyik: mindaz a terület, amelyet belátok, egy egész világ s ez a világ

az enyém s az én szellemem lebeg rajta. A másik, a völgy szerény lakója, így szól: enyém a kis ház és udvar és nézek fel a hegyekre s minden hegy és ami azon van, a másé. Ha a két ember egymással szemből megnézi egymást érti? Az ember a hegytetőn az angol; az ember a völgy egy rejtett zugában a magyar. Az egyik te vagy, a másik olvasója, a másik én vagyok, a sorok írója: meg fogjuk-e egymást érteni? Kísértésük meg és reméljük a legjobbat.

(Itt a magyar történelmet rövid és szűkszavú következik, mely után így folytatja tovább:)

MIT REJT MAGYASBAN A JÖVŐ?

Ez íme a múlt. És mint állunk a jövővel szemben? Lesz-e Nyugateurópának a nyugati kultúrában felépült magyar várnégyszögére ezentúl is stuké? Fenyegeti-e a jövőben is Európát valamely invázió Ázsia titokzatos mélyéből?

Hogy az európai behatás alatt a múltból ebedő ázsiai néptömegek mely fordulatot adnak a világtörténelemnek, arról gondolkozni lehet, ma még beszélni korán volna. De hogy Európának számolnia kell az ázsiai veszedelmével, amely a részével, amely a közvetlen érintkezésben van, és hogy fegyverkeznie is kell ellene, nemcsak karddal és ágyúval, hanem ratermettel és próbatett nemzetek fentartásával: az bizonyosnak látszik. Ez a rész pedig Oroszország és a Balkán. A mi szomorú korszakunk bőven megmutatta, hogy a szláv lélek a nyugati eszmék, szabadság, az alkotmányosság iránt semmi fogékonysággal nem bír, s hogy minden uralkodó, legyen az cári autokrácia vagy tanácsköztársaság, csak kicsapongásait ismeri és gyakorolja. Két egymással ki nem békíthető világnézet áll itt szemben: a nyugati alkotmányos gondolkodás és a szláv ortodoxia despotizmusa. Ez a két világnézet itt, Európában keleten fog megütközni Magyarországon testben, részről fogja első harcait megvívni, ha Európa elejét nem veszi a világ-háborúnak, mely az idők méhében éledik. Ez a vallás mindenütt azonosítja magát a nemzetiséggel. S nemzetiség és vallás mindenhol gazdag forrása volt a háborúnak. Hogy pedig mily átalakító ereje van az ortodoxiának, mutatja Románia példája. A román nyelv szerint nem szláv, de gondolkodása, szokásai, erkölce szerint oly bizantinus, mint egyháza, a keleti egyház. Ez magyarázza meg a most folyó harcot is Erdély és Ó-Románia politikai között. Erdély politikai vezére a magyar kultúra növénye, a román testvéreivel való ki békülés és ölekezés után ma kiábrándulva, gyűlölettel állanak a román királyságbeli politikuskokkal szemben.

A TITOKZATOS OROSZORSZÁG
Oroszország ma ugyan harcoképpen. De azért Európának be kell rendezkednie a védelemre, arra az időre, amikor Oroszország ismét visszanyeri harcoképpen állapotát s újra kinyitja kezét a háborúban elvesztett országaiért s felviszi újra régi játékaikat a Balkánon, s ismét megindítja titkos s nem titkos hadjáratát a céljait itt Európában keleten egyetlen komoly akadály, a magyarok ellen, min: tette a háború előtt. Természetesen mind a romboló erők ellen Magyarország még helyreállítva is egymagában nem elég sleges védelme a nyugatnak. Ellenben a nyugat a helyreállított Magyarországnak nélkül csak annál könnyebb prédája lesz az előretört szláv ortodoxiának. És a jelen idő borzalmas veszedelmé az, hogy a régi Magyarország kétharmadát a nyugat a párisi békekkel kiszolgáltatta az új ázsiai szellemnek. Hízen a Balkán, szláv hatalmaskodó szelleme folytán állandó tüzfészke Európának, máris megszektolta előretört Európát nyugat felé, mert a Magyarországtól elcsatolt részekben a szoros értelemben vett szlávok folyik az ortodoxia há-

borja a nyugati kultúra és civilizáció ellen. A kiterjesztett Balkán a kiterjesztett tüzfészket jelenti. Ehhez járul, hogy a magyar nép bár ma még birtokában van szeréves történelmi öntudatának, Trianon bilincseiben széttagolt, igaztalanul és okatlanul károsítva, és sokféle módon megalkalmazva a keserűségben fogékonyabb és csak hajlamosabb lesz a felforgatások iránt s fizikai erejének is csökkenésével elveszti a hivatásának érzékét s öntudatát s akit a Gondviselés őrszemnek rendelt ki egy fontos állomásra, kényszerítettek épen azok által, akiknek biztosságát, kulturáját és kincseit őrizni és védeni volt hivatása, hogy aláírtan megadja magát és ellenségei

BÉKEVÁR, Sask.

Szó Ferenc, honfitársunk május 2-án esküvőre ment feleségével Czető Jullannának a békevári ref. templomban. Az esküvőt Czető Endre háznál lakodalom követte. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak.

A buzavetés már véget ért a telepen, a kitűnő időjárás mellett sokan már a zabot is elvetették.

A békevári magyar ifjúsági kör nagyszíni előadására készül. Színi fog kerülül Felhő Klára.

Szakács Gábor.

ST. BRIEUX, Sask.

A Little Moose Lake iskolában május 6-án szentmise volt. A templom részére a deszkanyagot már megrendelte a telep és az építkezés még a nyár folyamán hozzáfognak.

Az új CPR vonal ágát, amely Mel fordól indul és délnyugati irányban Meskanaw—Eltont érintve egyenesen Saskatoonnak tart, már felmérték.

A vetési munkálatok igen szépen haladnak előre, az ideérkezett új magyar munkások már mind elhelyezkedtek, az átlagos munkabér havi 30—40 dollár között váltakozik.

A stockholmi nagy jubileumi ünnepre nagyon sokan szándékoznak elmenni.

DEMETER MIHÁLY

STAR CITY, Sask.

Észak Saskatchewan, Mistatim környékén a 8—9—10-es rangokban a 44 és 45-ös townshipban új hemeszadok nyitnak meg, amelyeknek központi intéző hivatala Tisdalen van, ott kell kéri a township cédulát és ugyanott kell a homesteadokért járó 10 dollárt is befizetni. A vasútvonal a 45-ös township két oldalán halad keresztül. Honfitársaink mindenkori díjazásul segítségükre lesznek abban, hogy elmeneküljünk velük földet nézni.

Hazafias üdvözléssel:
HOÓ BERNAT
STAR CITY, Sask.

MAGYAR OTTHON LÉTESÜLT HAMILTONBAN

Minden jó dolog utánzása érdemes, s egy hamiltoni példának az utánzása nagy előnyére lenne a magyarságnak. Egy előkelő angol háztulajdonos, aki mindig nagy előszere-ttel viseltetett a magyarok iránt, értekes újítást hozott be a hamiltoni magyar kerület közepeibe. Hatalmas bérházának egyik részéből egy magyar házaspár vezetésével magyar otthon létesített. A lakást teljesen ki-tisztította, kifestette és ujonnan bebu-toroztatta, mintha tökéletesen bizonyos volna abban, hogy a magyar csak ily körülmények között lehet megelégedett. A barátságos és kényelmes lakón kívül fűdőházról és társalgóról is gondoskodott a lakók számára, sőt a társalgóról és a konyháról is gondoskodott, sőt a társalgóról és a konyháról is gondoskodott, sőt a társalgóról és a konyháról is gondoskodott.

A magyarbarát angol neve: Mr. T. H. Milligan. A magyar házat nem felebarátai céltól ösztönözve alapította meg, hanem teljesen üzleti alapon és azért mégis hálaadásra kell érte lennünk, mert cselekedetével bebizonyította a magyar faj iránti elismerését és mert példát mutatott nekünk, hogy a többi kevésbé fogatható „bur-

kezében fegyver és eszköz legyen rendelkezésünkre, romlására. Ez a jelentősége Európára nézve a trianoni békeszerződésnek. Mi magyarok tudjuk és érezzük ezt és tíz év óta fájdalmasan és megdöbbentve tapasztaljuk, hogy Európa úgy tesz, mintha sem nem tudná, sem nem érezné. Ezért nekünk szinte diván-ciónak látszik, hogy egy angol ember is azon a földön és feketeségben ke-reztesen, melyet a trianoni békeszerző-dés jelent, meglátta, megérezte és Eu-rópa szemé elő tárta. Rothermere lord és cselekedetében hihetetlen férfierő-köcs, kimondhatatlan államférfiúi böl-cesség és elbeszélhetetlen angol be-cület van.

Kitűnően sikerült operáció

A winniepei magyar kolónia egyik közkezdelt tagján, gróf Szapáry Béla konzultációs tisztviselőn, súlyos természetű vakbéloperációt hajtott végre Dr. M. S. Hollenberg, winniepei orvos. Az operáció kitűnően sikerült és magyar betegünk már teljesen felépülve el is hagyta a városi Generai Hospitalt.

Dr. M. S. Hollenberg, akinek hivatala 702 Boyd Bldg. Winnipegben van, a legmeglehetőbben ajánljuk mindazon honfitársaink figyelmébe, akik abban a helyzetben vannak, hogy esetleg mű-tétet kell magukon végrehajtatniok. Az operáció ugyanis ebben az esetben igen kényes volt és ennek ellenére a nagy tudású és szakavatott orvos oly kitűnően végezte feladatát, hogy a mű-tét következtében semmiféle komplikáció nem állott be.

ding ház” rendszerünkön miként lehet egészséges és gyökeres változtatást eszközölni.

A magyar ház lakói elég szigorú házirend rendelkezései alá vannak vetve, de ezek a rendelkezések csak előnyére lehetnek honfitársainknak. A felvételre jelentkező lakókat két benc-lakónak kell ajánlani vagy ajánló le-véle van szükségük és a házszabályok betartását is igénylik kell. A lakón kívül a gondnokról érkezést lehet kapni és a díjak előre fizetendők. A házszabályok, figyelmeztetik a lakókat, hogy az otthoni tevékenység tényleg annak és a tisztántartáshoz a lakóknak is hozzá kell járulniuk azáltal, hogy cigarettát, papírt és szemé-tet nem szabad eldobálni. Az otthon-ban nem szabad szeszes italokat bevin-ni, és a házárnyékok szigorúan tilos. Este tíz óra után csendet parancsol a házirend.

A környezeti tisztaságát és a kényelmet tekintve véve első pillanatra meg lehet állapítani, hogy az otthon olcsóbb, mint búrldingházaink, vagy legalább is nem drágább és gondoljuk, hogy ha az otthon megfelelő vezetés alatt marad, akkor sok tekintetben felül fogja múlni a privátházakat, amelyek boldogulásának a legnagyobb hátránya a hitelnyújtás, ami először csak a standardot szállítja le, később pedig eladásra kényszeríti a tulajdonost.

Reméljük, hogy T. H. Milligan példája országsszerte követőkre talál, mert ily intézmények hiányát már rég éreztük és azt is reméljük, hogy a hasonló módon vezetett férfitöth-nok egészséges üzleti szellemben való fenntartása gyökeres változást fog elő-idézni a mai búrlding ház rendszerün-kön és az ugynevezett „betyár búrlding” rendszer, amely a családi élet intimi-tására és a magyarság életstandard-jára nagy kárral van, lassankint el-fogja vesztelni létjogosultságát.

WELLAND, Ont.

A wellandi magyar önképző Kör agilis jegyzője, Oszlács István oltár-hoz vezette Trenka Matild kisasszonyt. Násznapok voltak: Hollósi István és Józsa János, nászaszonnyok: Hollósi Istvánné és Józsa Jánosné. Koszorús-lányok: Oszlács Margitka, Oszlács Er-szke, Vantara Mariska, Lipták Mariska, Lipták Etuska és Breznicski Ilonka. Vőfélyek: Oszlács József, Osz-lács János, Breznicski János, Győrfi Lajos, Korcsok István és Vantara Pál. Az esketési szertartást Dr. Nyíri István, r. k. plébános végezte. Eskü-vő után a násznép a vőlegény szülei házához vonult, hol Kósa János hírn-eves sepeke mellett a reggeli órá-ig vidáman mulattak a vendégek.

A GYEREK HASONLATOSSÁGA

A nyolc éves Pistától kérde-zik, hogy újszülött testvére ki-hez hasonlít: az édesapjához, vagy édesanyjához? — Mind a kettőhöz — felelte a legényke. — Nincs foga, mint édesanyámnak és kopasz, mint édesapám.

NORTH GERMAN LLOYD
Uj és közvetlen személy-szállítási forgalom LLOYD hajókkal
MONTREAL
és
BRÉMA
között.
Segítségére leszünk ma-gyarországi rokonainak, vagy barátainak Kanadába való ki-jövetelénél.
Brémába:
Kabin osztályban ... \$145.00
Harmadik osztályban 103.50
Brémából:
Kabin osztályban \$145.00
Harmadik osztályban 115.00
Rendes hajójáratok.
NORTH GERMAN LLOYD
654 Main Street
WINNIPEG
1178 Phillips Place
MONTREAL
10061—101 Street
EDMONTON
vagy a helyi ügynöknél

Lépésről Lépésre
AZ
ÖNÁLLÓSÁG FELÉ
Anyagi függetlenség csak takaré-kossággal érhető el. Megtakarítás néhány centnek mindennap, biztos jövőt ígér mindenkinek.
A Province of Manitoba felelőssé-gét vállal, hogy cégünkkel elhelye-zett pénz biztos helyen van ke-zelve és
3% százalékos kamatot élvez
Hivatalos órák 9—6-ig
Szombaton 9—1-ig
\$1.00-al számlát nyithat
Province of Manitoba
Saving Office
Donald és Ellice sarok és 984 Main Str.
„Takarékoságot ajánlunk az em-bereknek és anyagi fejlődést min-denkinél.”

LINDBERGH 33 óra alatt ért Párisba, mi pedig 24 óra alatt átutaljuk állandó ügyfeleinknek pénzt Európába
a következő díjazás mellett sür-gönyileg:
\$1.15-ért \$ 10ig
\$1.25-ért \$ 20ig
\$1.50-ért \$ 25ig
\$1.60-ért \$ 50ig
\$1.75-ért \$ 70ig
\$1.95-ért \$ 100ig
\$2.75-ért \$ 200ig
\$3.75-ért \$ 300ig
\$5.50-ért \$ 500ig
Ha postán kívánja küldeni, akkor 75 centtel olcsóbb.
Magyarországba, Ausztriába, Ju-goszláviába, Romániába, Checo-Slovákiába 1 és 1/2 százalékos.
Péngőben, Dinárban, Leiben és Csechországban többet fizetünk ki, mint bármely más bank.
A címzett aláírásával nyugtáját min-denkor megkérjük és azonnal be-küldjük.
Küldje be pénzt kanadai vagy más postai Money Orderben hozzánk.
Írjon magyarul.
KAUFMAN STATE BANK
Amerikai Állami Bank.
Körülbelül egymillió dollár vagyon-nal.
124 N. LA SALLE STREET
Chicago, Illinois.

MÜKEDVELŐ TÁNCMULATSÁG május 26-án
A LETHBRIDGEI IFJUSÁGI KÖR RENDEZÉSÉBEN
MAGYAR HALL-ban
Színe kerül a „BIRÓ LEÁNYAI” háromfelvonásos népszínmű. Az elő-adás kezdete délután 3 órakor. A táncmulatság nyolc órakor. Felkérjük a helybeli magyarokat és a vidéki honfitársainkat, hogy pár-tozjanak bennünk.
JÓ ZENÉRŐL GONDOSKODVA VAN.
MATISZ JÓZSEF,
az Ifjúsági Műkedvelő Kör elnöke.

ELADÓ MAGYAR VENDÉGLŐ
Jó forgalmu magyar vendéglő, házzal és telekkel és teljes felsze-reléssel, nagyforgalmu vidéki városban erős főzéssel. Jog a falon. Átvé-vő azonnal tovább folytathatja. Forgalmáról a vevő személyesen meggyő-szódhetik. Cím a Kiadóban.

„HOPE ANGOL MAGÁNISKOLA”
WINNIPEG, 127 KENNEDY STREET, BROADWAY MELLETT.
John McLean 34 éves angol nyelv-tanár, a magyar bevándorlóknak a leg-jobb módszer angolul való tanítását készségei elvállalja, délután 6 és az esti órákban. Minden tanulóknak külön óra. Megbeszédés ugyanott.
MÉRSEKELT TISZTELÉT DÍJ. — TELEFON 47 548.